

UČENÍ NEOHROŽUJÍCÍ DÍTĚ

od intuitivní spekulace
k empirickým důkazům
„evidence based research“

Co se vědělo o dítěti před 100 lety?

- medicína (K. Herfort), psychologie (F. Krejčí, E. Babák), sociologie (F. Houser, I. A. Bláha), pedagogika (F. Čáda, E. Štorch, I. Jarníková, J. Zeman)
- Zkoumání vlivu prostředí na dítě
- Vztah k starším (morálka – míra svobody projevu, Adler)
- Dítě a instituce (kdo se přizpůsobuje a proč?)

Zapomenuté, ale často platné zkušenosti

- 1909 – první sjezd z popudu F. Čády
- 1921 – založení Společnosti pro výzkum dítěte a péči o dítě (Brno)
- 1922 – ústřední pedagogická knihovna
- 1922, 1925, 1933 Brno
- 1926 Praha, 1930 Bratislava

Interdisciplinarita, empirické výsledky, 800 účastníků, protokoly, aplikace do praxe – pokusné školy.

**Odstraní neuropedagogika
přežívající mýty
ve
výchově a vzdělávání?**

NEUROPEDAGOGIKA

- Pokusy od 19. stol. vzdělávat v souladu se znalosti činnosti mozku.
- Co vlastně víme o poznávacích procesech? – rozumové i emocionální (Piaget, Vygotskij).
- Učební bulimie x tvořivé myšlení řešit problém (Montessori, Hejný).
- Efektivita učení – instituce x jedinec
- Univerzita Pardubice – KVV - RESO

Jean Piaget

- Stadia kognitivního vývoje – úroveň dětského porozumění světu s určitou mírou nepřesností – vliv na korekci představ:
- Sensomotorické stadium (0-2) přes pohyb a smysly, stálost objektů.
- Předoperační stadium (2-7) jazyk a egocentrismus
- Časové i obsahové rozdíly mezi dětmi.

Lev Semjonovič Vygotskij

- Vedle biologického přístupu k dětské psychologii zavedl i kulturně historický.
- Zóna nejbližšího vývoje – prostor mezi aktuální (samostatně) a možnou úrovní dítěte (s pomocí).
- Vliv prostředí na vyšší psychické funkce (jazyk, počítání, kreslení, logická paměť’).
- Sociální konstruktivismus a činnostní učení ve třech stádiích:

3 stadia učení dítěte dle Vygotského

- 0-3: podle vlastního vnitřního plánu (jazyk)
- 3-6. matčin plán
- 5-12: dle vnějšího plánu – program učitele
– co nejvíce totožný s vnitřní dispozicí
dítěte.

Naše dokonalost ?

- Stav poznání činnosti mozku.
- Zobrazovací metody – medicína, psychiatrie.
- Mozek jako pasívní filtr:
 - a) významnost vjemů – korelace,
 - b) vnímat do hloubky - podobnost,
 - c) povrchnost x expertnost (zkušenost) – rozlišovací schopnosti – **nadhled.**

EFEKT POZNÁVÁNÍ UČENÍM

- Tkví asi v koncentraci pozornosti na dané stimuly, pomocí kterých mozek vyfiltroval to důležité a upravil neuronální síť (nové dendrity v synaptických sítích) – self organisation.
- Mozek nám stále vyhledává nejlepší řešení z toho, co jsme načerpali, pro naše přežití (reakce na vnější vlivy – zlobení, nepozornost)
- Zdravý a nemocný jedinec – poruchy – jedinečnost tvorby.
- Normalita x nenormalita.

PROBLÉM IQ

- Kdo je lepší? (kritéria doby)
- Nejchytřejší lidé (přes 200 IQ – Terrence Tao)
- Co nám říká Gardnerův EQ koeficient?
- **Role vnějších stimulů? – přizpůsobení, strach**
- **Proč se vlastně učíme? Nebo jsme jen vyučováni? - Socializace – RIV, podmínky.**
- **Proč člověk podvádí?**

**Každý jsme vězněm obrazů a
zkušeností z vlastního
vzdělávání.**

Co vlastně předáváme další
generaci?

Omezujeme tvořivost myšlení?

Jak dále?

- Harmonie mezi kvalifikací a kultivací.
- Inženýrská kultura.
- Utilitarita životních hodnot.
- **Máme pravdu? Jde o výrok rozumu nebo pocitu?**

Mozek (amygdala, čelní kůra, hipokampus) a životní fáze

od 8 týdne těhotenství – paměťové záznamy, krátko- a dlouhodobá funkce glykokortikoidů (stres – blokuje nové záznamy, ale i posiluje genovou expresi v neuronech – paměť na stresy)

do 2 let – rozvoj hypokampu – kódy hrubých rysů prostředí – oddělení od matky – teorie vazby a **kotvení** – vztahy (lidé bez kotvy??)

Evolučně nejmladší jsou čelní laloky – sídlo představ – identita (do 18 let) – puberta poškodí sebepojetí.

Amygdala

Díky ní prodlužujeme paměťové učení – do 20 let skoro bez stresu – agresi vytěsňujeme, jen v hypokampu ohrožen vztah k vnějšku.

Amygdala - spouštěč emocí – nejdelší vývoj – komplikace sexuálního zrání – emoční labilita dospívajících – extrémismus, pomůcky – drogy. Důsledkem jsou častější psychózy a schizofrenie. **RELAXACE?** Co je kdy přirozené? Jak reaguje školství? – Autodidakt – bez potvrzení.

NEUROMÝTY x UČENÍ

- Náročnost prostředí - tlak, donucení
Učení mění spojení mezi neurony v mozku
- Struktura mozku ovlivňuje učení – míra úspěšnosti již v prenatálním období
- Způsoby učení mají dopad na změny, které jsou výsledkem učení – hlásková a globální metoda čtení – různé dovednosti.

Vliv učitele na duševní rovnováhu dítěte

Neurotická učitelka zvyšuje poruchy a nejistoty dětí (Procházková 1985, Brno)

Klidná učitelka snižuje neklid dětí a zvyšuje odolnost a sebedůvěru dětí

Kdo se stává učitelem? Kdo posoudí způsobilost?

Způsob řešení smyslu vlastního života.

Hyperaktivní děti zklidňují v Německu nošením zátěžových vest s pískem 20 minut denně. Lepší než americký ritalin?

Kdo chápe příčiny projevů tzv. ADHD?

Budeme nemocné děti trestat nebo léčit?

Nadměrná nebo nedostatečná aktivitou mozku? Léky na podporu nebo tlumení.

Výchova, vzdělávání a vegetativní poruchy u dětí

- Nechutenství, mentální anorexie, bolení břicha, ranní zvracení, poruchy spánku, noční děs, enuréza a enkopréza.
- Není organického původu, pak lze odstranit přístupem k dítěti – nestresující prostředí (filmy, horory, hádky rodičů, nenaplněná očekávání od dítěte, zesměšňování, ...)
- Co dítě a proč prožívá?

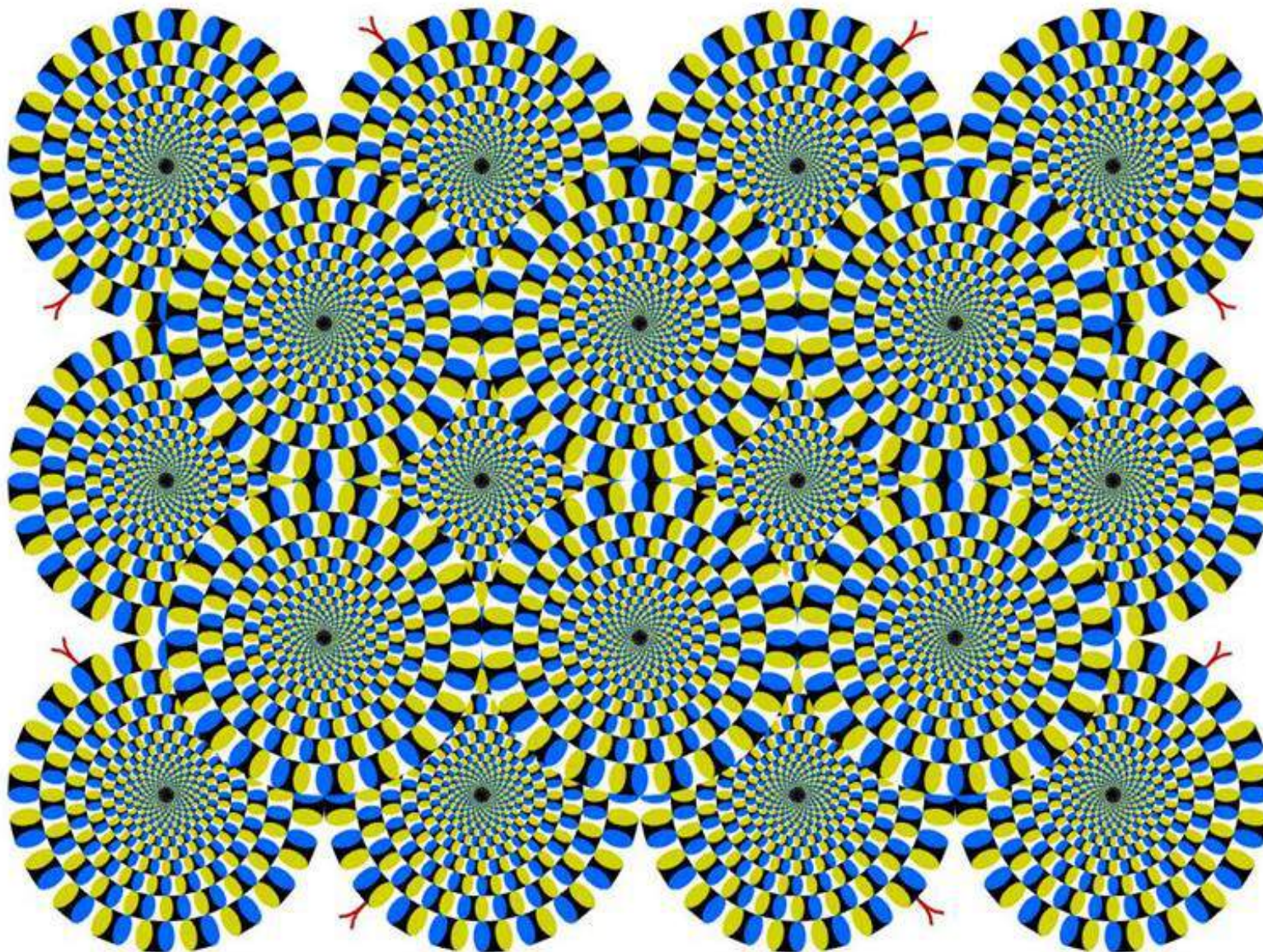
Mozek dítěte potřebuje k
dozrání 8 až 15 let – ochrana,
péče, pocit bezpečí, emoční
jistota, psychosomatická
harmonie

X

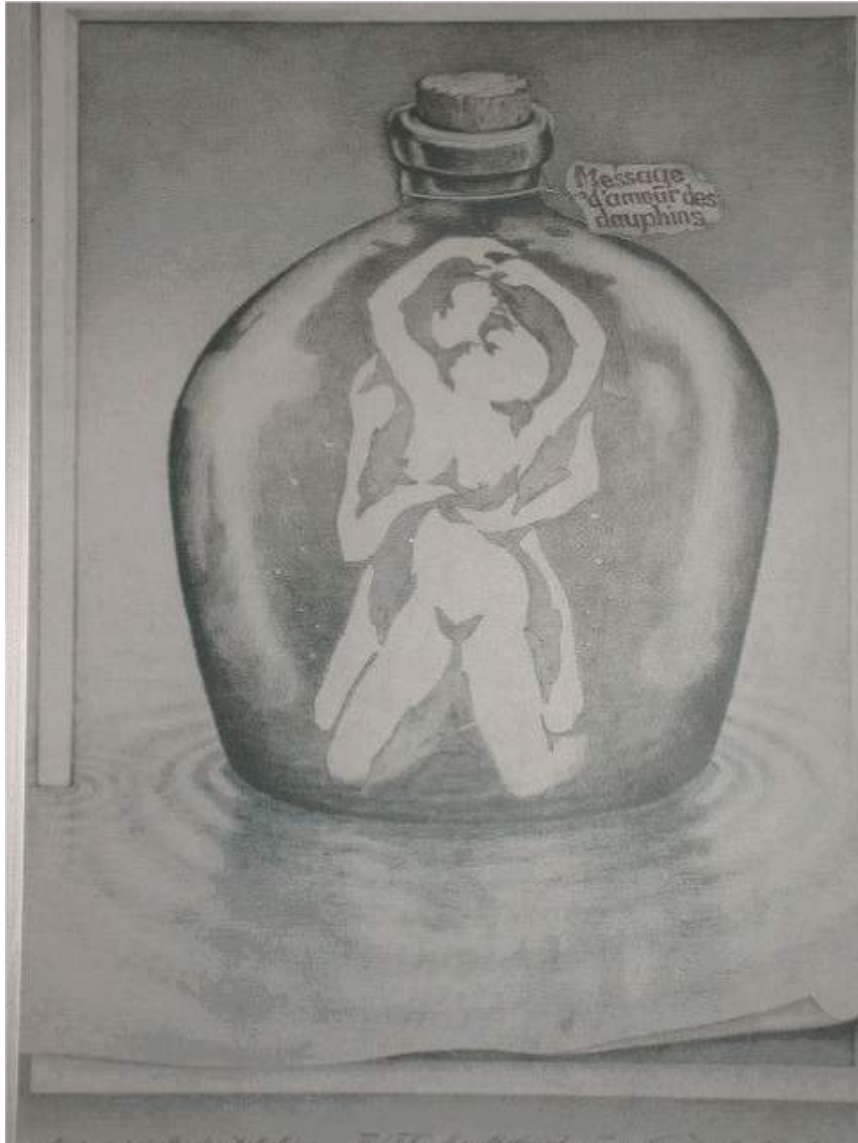
problémy, nemoci, patologie
Jsou děti delikventi nebo oběti?

Přerušování komunikace lékařů s
pedagogy.

Pokud máte pocit, že se některé kolo točí – udělejte si přestávku.

Podívejte se na tento obrázek. Co vidíte?

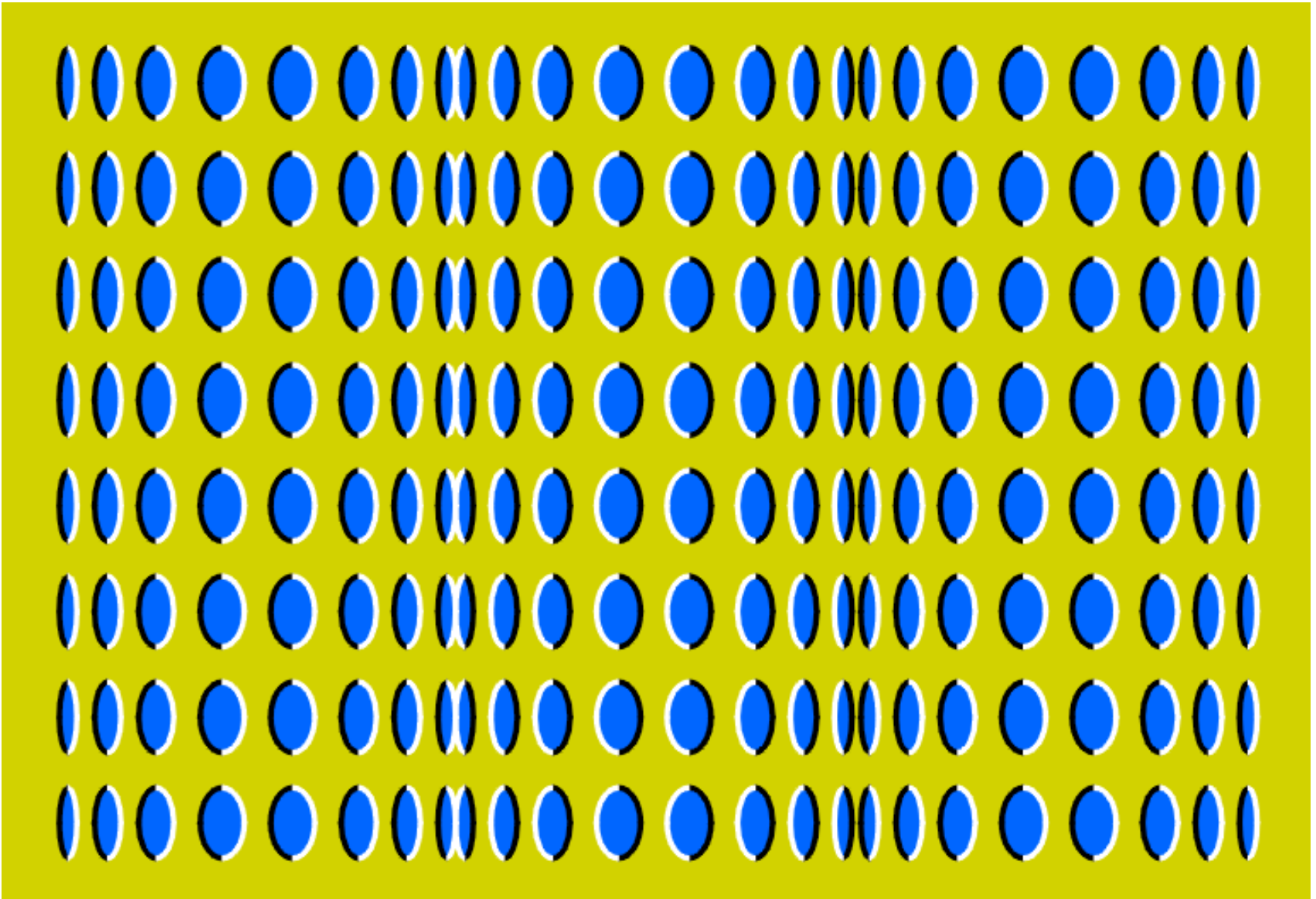

Výzkum prokázal, že malé děti nedokáží identifikovat intimní pár, protože nemají v paměti podobný scénář zafixovaný.

Děti vidí devět delfínů.

Toto je test který prokazuje, zda už máte zkorumpovanou mysl. Je-li pro vás obtížné najít delfíny do šesti vteřin, vaše mysl je opravdu zkorumpovaná.

Oni ...

Interdisciplinární výzkumy pokračují

- Co se ve vás za poslední hodinu změnilo?

Krátkodobě – Trvale.

Proč si myslíte, že si to myslíte?